

Brüssel, 18.10.2023
COM(2023) 641 final

KOMISJONI TEATIS EUROOPA PARLAMENDILE JA NÕUKOGULE

**ELi tegevuskava võitluseks ebaseadusliku uimastikaubanduse ja organiseeritud
kuritegevusega**

1. SISSEJUHATUS

Organiseeritud kuritegelike rühmituste korraldatav uimastikaubandus **on praegu üks Euroopa tõsisemaid julgeolekuohtusid ja olukord üha halveneb**: seda näitab selgelt Euroopas kättesaadavate ebaseaduslike uimastite, eelkõige Lõuna-Ameerikast pärit kokaiini koguste enneolematu kasv. 2023. aasta augustis konfiskeeriti Madalmaades Rotterdamis rekordilised 8 tonni kokaiini, kuid see rekord purustati juba kahe nädala möödudes, kui Hispaanias Algecirase sadamas konfiskeeriti 9,5 tonni kokaiini. Üha suuremat muret teeb ka sünteetiliste uimastite tootmine ja levik Euroopas; nende uimastitega kaubitsetakse kogu maailmas. Europol ning Euroopa Narkootikumide ja Narkomaania Seirekeskuse (EMCDDA) ühine analüüs näitas, et **ebaseaduslik uimastikaubandus on organiseeritud kuritegelike rühmituste üks peamine tuluallikas**, mille arvele langeb hinnanguliselt umbes viiendik üleilmsest kriminaaltulust¹.

Suure kasumi teenimiseks kasutavad kuritegelikud võrgustikud äärmuslikku vägivalda, korruptsiooni ja hirmutamist². Samuti on nad väga leidlikud sidepidamisel ja oma plaanide varjamisel, nagu näitas krüpteeritud sidepidamise vahend EncroChat, mille sulgemise tulemusena **vahistati** kogu maailmas vähemalt **6 558 inimest**³. Majandus- ja finantskuriteod on igasuguse kuritegeliku tegevuse toetamisel kesksel kohal ning korruptsioon on kuritegelike võrgustike jaoks oluline abivahend. Europol hinnangul kasutavad 60 % ELis tegutsevatest kuritegelikest võrgustikest oma ebaseaduslike eesmärkide saavutamiseks korruptiivseid võtteid. ELi liikmesriikides konfiskeeriti 2020. ja 2021. aastal keskmiselt **ligi 4,1 miljardi euro väärtuses kuritegelikku vara** aastas. Seda on varasemate aastatega võrreldes oluliselt rohkem, kuid moodustab organiseeritud kuritegelike rühmituste iga-aastasest hinnangulisest teenitavast tulust siiski alla 2 %⁴. Seda suurt ebaseaduslikust tegevusest saadud tulu kasutatakse muuks kuritegelikuks tegevuseks ja seda pesuvad professionaalsed rahapesusündikaadid. Seejärel see tulu investeeritakse seaduslikku majandusse. Sellisel segunemisel on kaugeleulatuvad ja destabiliseerivad tagajärjed ühiskonnale, õigusriigile ja usaldusele riigiasutuste vastu.

Selle ohu eriti nähtav tagajärg on see, et kurjategijate ülemaailmne haare ja raudne kontroll ebaseadusliku uimastikaubanduse tarneahelate üle on toonud kaasa vägivaldne linnatänavatel. Ohvriteks ei ole mitte üksnes rivaalitsevate jõukude liikmed, vaid ka süütu inimesed. 2023. aastal hukkunute hulka kuulusid jaanuaris surma saanud 11-aastane tüdruk Antwerpenist (Belgia), augustis surma saanud 10-aastane poiss Nîmes'ist (Prantsusmaa) ja septembris surma saanud 13-aastane poiss Stockholmist (Rootsi). Kõik nad said surma uimastitega seotud vägivalda tagajärjel. Lisaks suri ELis 2021. aastal hinnanguliselt 6 200 inimest uimasti üledoosi tõttu⁵.

¹ https://www.emcdda.europa.eu/publications/eu-drug-markets_en

² <https://www.europol.europa.eu/publications-events/main-reports/socta-report>

³ <https://www.europol.europa.eu/media-press/newsroom/news/dismantling-encrypted-criminal-encrochat-communications-leads-to-over-6-500-arrests-and-close-to-eur-900-million-seized>

⁴ [The Other Side of the Coin: An Analysis of Financial and Economic Crime \(Mündi teine pool: finants- ja majanduskuritegude analüüs\)](#) Europol (europa.eu)

⁵ Euroopa uimastiprobleemide aruanne 2023, EMCDDA, https://www.emcdda.europa.eu/publications/european-drug-report/2023/drug-induced-deaths_en

Ohu ulatus ja selle üleilmne haare nõuavad **jõulisi ja kestlikke meetmeid** ELi ja üleilmsel tasandil. Seepärast esitab komisjon ELi tegevuskava võitluseks ebaseadusliku uimastikaubanduse ja organiseeritud kuritegevusega. Tegevuskava sisaldab 17 meetet neljas prioriteetses valdkonnas: logistikasõlmede vastupidavuse tugevdamine Euroopa sadamate liidu kaudu, kuritegelike võrgustike lõhkumine, ennetustegevuse tõhustamine ning rahvusvaheliste partneritega tehtava koostöö tugevdamine. Need meetmed tuleb rakendada 2024. ja 2025. aastal.

2. ELI STRATEEGIA JA MEETMED

ELi organiseeritud kuritegevuse vastu võitlemise strateegias aastateks 2021–2025⁶ ning ELi narkostrategias ja tegevuskavas aastateks 2021–2025⁷ (edaspidi „ELi strateegiad“) on esitatud ELi terviklik poliitika nende ohtude tõrjumiseks ELi ja liikmesriikide ühismeetmete kaudu.

EL rakendab praegu neid strateegiaid ja jätkab tööd nende eesmärkide saavutamiseks, nagu on rõhutatud ELi julgeolekuliidu strateegiat käsitlevas kuuendas eduaruandes⁸. ELi organiseeritud kuritegevuse vastu võitlemise strateegia aitab tõhustada ELi ühiseid jõupingutusi võitluses kuritegelike võrgustikega. Samal ajal on ELi narkostrategia ja tegevuskavaga seatud eesmärk tegutseda tasakaalustatud ja valdkonnaülese lähenemisviisi alusel, et vähendada uimastite pakkumist ning parandada seeläbi julgeolekut, vähendada ennetustegevuse ning ravi- ja tervishoiuteenuste abil nõudlust uimastite järele ning käsitleda uimastitega seotud kahju. Nagu strateegias on osutatud, algatab komisjon 2024. aastal narkostrategia rakendamise välishindamise, et esitada aruanne Euroopa Parlamendile ja nõukogule 2025. aasta kevadel.

Mis puudutab **poliitikaalgatusi**, siis komisjon on esitanud **mitu seadusandlikku ettepanekut**, mille eesmärk on tugevdada kuritegelike võrgustike vastast võitlust puudutavaid ELi õigusakte. Need hõlmavad vara tagasivõitmise ja konfiskeerimise direktiivi tugevdamist,⁹ direktiivi 2019/1153 muutmist, et anda finantsuurimiste hõlbustamiseks pädevatele asutustele juurdepääs pangakontode kesksregistritele,¹⁰ ning õigusaktide paketti ELi rahapesuvastaste eeskirjade tugevdamiseks¹¹. Komisjon on vastu võtnud ka ettepaneku ELi tolliliidu reformimiseks¹². Seeläbi suurendatakse märkimisväärselt tolli suutlikkust takistada ohtlike või ebaseaduslike kaupade sisenemist ELi ning parandatakse oluliselt tolli- ja õiguskaitseasutuste vahelist koostööd. Lisaks esitas komisjon 2023. aasta mais ettepaneku tugevdada korruptsioonivastast võitlust käsitlevaid ELi õigusnorme¹³.

⁶ COM/2021/170 final.

⁷ COM/2020/ 606 final.

⁸ COM/2023/[täpne viide lisatakse siis, kui see on kättesaadav].

⁹ COM/2022/245 final.

¹⁰ COM/2021/429 final.

¹¹ COM/2021/421 final, COM/2021/420 final, COM/2021/423 final ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. mai 2015. aasta määrus (EL) 2015/847, mis käsitleb rahaülekannetes edastatavat teavet ja millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 1781/2006 (EMPs kohaldatav tekst) (ELT L 141, 5.6.2015, lk 1).

¹² COM/2023/257 final.

¹³ COM/2023/234 final.

Õiguskaitsealast suutlikkust on parandatud **Europoli volituste** suurendamisega¹⁴, **politseikoostöö seadustiku ettepanekuga**, mille tulemusel esitati soovitud politsei operatiivkoostöö kohta,¹⁵ ning õiguskaitseasutuste vahelist teabevahetust käsitleva direktiivi¹⁶ vastuvõtmisega. Ka **Prümi määruse kavandatud muutmise**¹⁷ aitab neile jõupingutustele kaasa.

Viimastel aastatel on tõhustatud ka **ELi õiguslikke meetmeid**: loodi Euroopa Prokuratuur¹⁸ sõltumatu prokuratuurina, mille ülesanne on uurida ELi finantshuve kahjustavaid kuritegusid, esitada nendega seoses süüdistusi ja jõuda nende eest vastutuselevõtmiseni. Euroopa Prokuratuur on pädev menetlema ka kuritegelikus organisatsioonis osalemisega seotud asju, kui sellise organisatsiooni kuritegelik tegevus keskendub liidu finantshuvide kahjustamisele. Lisaks võttis EL vastu õigusaktide paketi, mis käsitleb piiriülest juurdepääsu **elektroonilistele tõenditele**,¹⁹ et hõlbustada ja kiirendada politsei- ja õigusasutuste juurdepääsu vajalikule teabele.

Uimastitega seotud ELi ühiste meetmete toetamiseks on EMCDDA volitusi tugevdatud. Eesmärk on eelkõige parandada EMCDDA suutlikkust hinnata ohte ja anda varajasi hoiatusi ning laiendada selle tegevuse ulatust nii, et see hõlmaks mitme uimasti koostarbimist, uimastiturge ja uimastite pakkumist ning uimastite lähteaineid. EMCDDAst saab uus **Euroopa Liidu Uimastiamet**, mis alustab tegevust 2. juulil 2024²⁰. Uus amet hakkab hindama sünteetiliste uimastitega seotud tervise- ja julgeolekuohte. Amet jälgib tähelepanelikult ka sünteetiliste uimastitega seotud arengusuundumusi ELis ja kasutab seeläbi saadud teavet vastumeetmete väljatöötamiseks. Oluline samm on ka **Euroopa uimastihoiatussüsteemi** loomine, mille eesmärk on anda riikide ametiasutustele ja (võimalikele) uimastitarbijatele kiiresti teada uute ohtlike ainete saabumisest turule. Lisaks hõlmavad ameti uued volitused **uimastite lähteainete** uurimist ning kohtuekspertiisi- ja toksikoloogialaborite võrgustiku loomist eesmärgiga teha kindlaks uued ained ja võimalikud suundumused.

Operatiivtasandil on EL suurendanud oma toetust liikmesriikide õiguskaitseasutustele. **Kuritegevusega seotud ohte käsitlev valdkondadevaheline Euroopa platvorm (EMPACT)**, liikmesriikide juhitud operatiivset lähenemisviisi ELi sisejulgeolekule, on nüüd alaline vahend,

¹⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. mai 2016. aasta määrus (EL) 2016/794, mis käsitleb Euroopa Liidu Õiguskaitsekoostöö Ametit (Europol) ning millega asendatakse ja tunnistatakse kehtetuks nõukogu otsused 2009/371/JSK, 2009/934/JSK, 2009/935/JSK, 2009/936/JSK ja 2009/968/JSK (ELT L 135, 24.5.2016).

¹⁵ COM/2021/780 final.

¹⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 10. mai 2023. aasta direktiiv (EL) 2023/977, mis käsitleb liikmesriikide õiguskaitseasutuste vahelist teabevahetust ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu raamotsus 2006/960/JSK (ELT L 134, 22.5.2023).

¹⁷ COM/2021/784 final.

¹⁸ Nõukogu 12. oktoobri 2017. aasta määrus (EL) 2017/1939, millega rakendatakse tõhustatud koostööd Euroopa Prokuratuuri asutamisel (ELT L 283, 31.10.2017, lk 1).

¹⁹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. juuli 2023. aasta määrus (EL) 2023/1543, mis käsitleb Euroopa andmeesitamisest ja Euroopa andmesäilitamisest elektrooniliste tõendite hankimiseks kriminaalmenetluses ja kriminaalmenetluse järgsete vabadusekaotuslike karistuste täitmisele pööramiseks (ELT L 191, 28.7.2023, lk 118), ning

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. juuli 2023. aasta direktiiv (EL) 2023/1544, millega kehtestatakse määratud majandusüksuste määramise ja esindajate nimetamise ühtlustatud normid elektrooniliste tõendite kogumiseks kriminaalmenetluses (ELT L 191, 28.7.2023, lk 181).

²⁰ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. juuni 2023. aasta määrus (EL) 2023/1322, mis käsitleb Euroopa Liidu Uimastiametit (EUDA) ja millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 1920/2006 (ELT L 166, 30.6.2023).

mille rahastamist on suurendatud. EMPACTi raames jätkub rahvusvaheliste partneritega tehtav koostöö, mida toetab komisjon. Suure riskiga kuritegelike võrgustikke puudutavaid keerulisi uurimisi toetab **maffiastiilis tegutsevate kuritegelike organisatsioonide vastane operatiivvõrgustik**²¹. Operatiivvõrgustiku tegevus andis juba 2022. aastal suurepäraseid tulemusi: 121 vahistamist ja 12 miljoni eurot väärtuses sularaha konfiskeeritud. Tuvastatud on 42 kuritegelikku võrgustikku ning Europol ja Eurojusti toel on uuritud rohkem kui 50 kõrgetasemelist kurjategijat, kellele on esitatud süüdistus. Operatiivvõrgustiku tegevust juhib aastatel 2022–2023 Belgia ja aastatel 2024–2025 Itaalia. Komisjon toetab selle uue prioriteedi eesmärgi ja uuenduslikku lähenemisviisi ning kutsub kõiki liikmesriike ja rahvusvahelisi partnereid üles võrgustiku töös osalema. Arvukaid vahistamisi ja konfiskeerimisi tõi kaasa ka krüpteeritud sidepidamise võrkude **EncroChat, SkyECC ja ANOM** sulgemist Europol toel. Muu hulgas andis see väärtuslikku teavet kuritegelike võrgustike tegevuse ja meetodite kohta. Europol on toetanud paljusid teisi liikmesriikide korraldatud edukaid uurimisi, näiteks 2022. aasta novembris toimunud **operatsiooni „Desert Light“**,²² mille käigus likvideeriti kokaiinikaubitsejate nn superkartell.

Tänu **Merenduse Valdonna Analüüside ja Operatsioonide Keskuse narkootikumidevastase võitluse töörühma (MAOC-N)** edukale tegevusele mereliste tõkestusoperatsioonide toetamisel on seni konfiskeeritud 327 653 tonni kokaiini ja 667 344 tonni kanepit²³. MAOC-Niga ühinemise protsessi on algatanud ka Belgia ja Saksamaa. Muudetud **ELi merendusjulgeoleku strateegias**²⁴ ja selle **tegevuskavas** on kinnitatud, et edaspidi on plaanis korraldada ühisoperatsioone lähteriikides ja ELi sadamates, kaasates MAOC-Ni, asjaomaste liikmesriikide ametiasutused ja Euroopa Komisjoni talitused/ametid.

Kuna organiseeritud kuritegevus on peaaegu alati riikidevaheline, tõhustab EL oma partnerlussuhteid kolmandate riikidega, eelkõige nendega, mis asuvad peamistel uimastitarneteedel. See hõlmab tõhustatud koostööd **Ladina-Ameerika ja Kariibi piirkonnaga**, lähtudes ELi ning Ladina-Ameerika ja Kariibi piirkonna vaheliste suhete uuest tegevuskavast²⁵ ja ELi ning Ladina-Ameerika ja Kariibi Riikide Ühenduse 17.–18. juuli 2023. aasta tippkohtumise deklaratsioonist,²⁶ samuti ELi ja Ladina-Ameerika sisejulgeoleku komitee (CLASI) vahelist koostööd, mis kinnitab kindlat tahet suurendada õiguse, turvalisuse ja rahvusvaheliste kuritegelike võrgustike vastase võitluse valdkonnas tehtavaid jõupingutusi. Piirkondlikud tehnilise abi programmid, nagu **EL PAcCTO, EUROFRONT ja COPOLAD III**, ning **ebaseaduslike kaupade üleilmsete voogude tõkestamise programm**, on osutunud tulemuslikeks vahenditeks organiseeritud kuritegevuse vastu võitlemise suutlikkuse suurendamisel riiklikul ja piirkondlikul tasandil.

Lääne-Aafrikas keskendutakse koostöös sellele, et suurendada riigiasutuste ja piirkondlike organisatsioonide suutlikkust tõkestada meritsi toimuvat ebaseaduslikku uimastikaubandust.

²¹ Rahastatakse Sisejulgeolekufondist, 2024.–2025. aastal 2 miljoni euroga.

²² <https://www.europol.europa.eu/media-press/newsroom/news/heat-rising-european-super-cartel-taken-down-in-six-countries>

²³ [Statistika – MAOC-N](#).

²⁴ Muudetud ELi merendusjulgeoleku strateegia on saadetud nõukogule heakskiitmiseks.

²⁵ JOIN 2023/17 final.

²⁶ <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-12000-2023-INIT/en/pdf>

Alates 2018. aastast on EL võtnud kasutusele täiendavad piirkondlikud programmid, mille eesmärk on toetada Lääne-Aafrika riikide majandusühenduse (ECOWAS) riikide jõupingutusi võitluses rahvusvahelise organiseeritud kuritegevuse ja ebaseadusliku kaubanduse, küberkuritegevuse ning rahapesu ja terrorismi rahastamise vastu²⁷. **Aafrika Sarve** piirkonnas aitab ELi merevägede operatsioon ATALANTA kaasa ebaseadusliku uimasti- ja relvakaubanduse tõkestamisele ning Somaalia ranniku lähedal aset leidvate piraatlusjuhtumite ja relvastatud röövimiste tõkestamisele, ennetamisele ja ohjamisele. EL tegeleb kindlameelselt ka ebaseaduslike rahavoogude tõkestamisega **Euroopa tiimi Sahara-taguse Aafrika ebaseaduslike rahavoogude erialgatuse** kaudu.

Põhja-Aafrika ja Lähis-Ida on olulised ebaseaduslike uimastite lähte-, transiit- ja sihtpiirkonnad ning ebaseadusliku uimastikaubanduse maht kasvab. ELi rahastatavate programmide, näiteks **EU4Monitoring Drugs** raames on analüüsitud ebaseadusliku uimastite salakaubaveo uute marsruutide tekkimist, internetipõhiste kauplemiskohtade hulga kasvu ja ainete laiema valiku kättesaadavust.

Lisaks on EL **Kesk-Aasias** loonud kaks olulist piirkondlikku julgeolekuprogrammi, et viia ellu oma strateegiat, mille raames aidatakse Kesk-Aasia partneritel tegeleda teatavate uimastikuritegudega seotud ohtudega, sealhulgas Afganistanist tulenevate ohtudega. **Kesk-Aasia uimastivastase võitluse programm** aitab vähendada uimastitarbimist ja toetab Kesk-Aasia riikide uimastipoliitikat ning parandab juurdepääsu kvaliteetsetele uimastinõudluse vähendamise meetmetele. **Kesk-Aasia piirihaldusprogrammiga** edendatakse kestlikku majandusarengut integreeritud piirihalduse kaudu, keskendudes suutlikkuse suurendamisele ja institutsioonilisele arengule, hõlbustades kaubandust, parandades piirihaldussüsteeme ja tõkestades salakaubavedu kogu Kesk-Aasias.

ELi koostöö Lääne-Balkani riikidega on jätkuvalt prioriteet. Meie Lääne-Balkani partnerite suurem osalemine rahvusvahelistes politseioperatsioonides, nende tihedam koostöö Europoliga kontaktametnike lähetamise kaudu Europoli peakorterisse ning nende osalemine EMPACTis ja ühistes uurimisrühmades on operatiivtasandil andnud märkimisväärsed tulemusi. ELi rahalise ja tehnilise toe andmine jätkub. On äärmiselt oluline, et kõik Lääne-Balkani partnerid looksid toimivad varajase hoiatamise süsteimid ja riiklikud uimastiseirekeskused, et parandada teabevahetust EMCDDAga ja sõlmida ELi asutusega töökord.

Kuus liikmesriiki (Belgia, Saksamaa, Prantsusmaa, Itaalia, Hispaania ja Madalmaad) on loonud **raske ja organiseeritud kuritegevuse vastase koalitsiooni**, milles osalevad ka komisjon, Europol ja Eurojust. Koalitsioon on esitanud mitu ettepanekut ühist huvi pakkuvate oluliste operatiivmeetmete kohta, mis on üldjoontes kooskõlas ELi strateegiatega ning hõlmavad ELi asutusi, organeid ja raamistikke, nagu EMPACT. Meetmed keskenduvad eelkõige operatiivvajaduste kindlakstegemisele, logistikasõlmede ja meresõidu turvalisuse suurendamisele, kuritegelike rahavoogude tõkestamisele, õiguskaitseasutuste tugevdamisele tehnoloogia ja innovatsiooni abil ning rahvusvahelise koostöö parandamisele. Komisjon

²⁷ Lääne-Aafrikas küberkuritegevuse vastu võitlemiseks ja küberjulgeoleku valdkonnas võetavad meetmed (OCWAR-C), Lääne-Aafrikas rahapesu ja terrorismi rahastamise vastu võitlemiseks võetavad meetmed (OCWAR-M) ning Lääne-Aafrikas inimkaubanduse valdkonnas võetavad meetmed (OCWAR-T).

tunnustab koalitsiooni tehtud jõupingutusi ning peab käesolevas tegevuskavas silmas eesmärgi viia see töö järgmisele tasemele ja kinnitada ELi pühendumist jõupingutuste suurendamisele.

3. PRIORITEETSED MEETMED

Kurjategijad kohanevad kiiresti uute tulu teenimise võimalustega. Samuti suudavad nad hästi kasutada ära ühiskondade suuremat omavahelist seotust ja tehnoloogia arengut. Arvestades, et tegemist on pidevalt muutuva nähtusega, on oluline koondada komisjoni, kõrge esindaja, Euroopa Parlamendi, nõukogu ning ELi asutuste ja organite jõupingutused prioriteetsete meetmete kogumiks. Et need meetmed annaksid tulemusi, tuleb nende rakendamisel tagada tõhus koostöö kogu ELis, samuti koostöö meie strateegiliste rahvusvaheliste partneritega ja kõigi asjaosaliste kindel poliitiline tahe.

Käesolevas tegevuskavas keskendutakse neljale prioriteetsele valdkonnale, kus on vaja võtta rohkem meetmeid.

Esiteks: kurjategijad kasutavad ELis ja kolmandates riikides asuvaid logistikasõlmi oma ebaseaduslikuks tegevuseks ja haavatavate inimeste ärakasutamiseks kuritegevuses. Seetõttu peab EL **tugevdama logistikasõlmede vastupidavust**, et kurjategijad ei saaks neid ära kasutada. Seda tuleb teha tihedas koostöös teistega, sest kurjategijad otsivad pidevalt kõige nõrgemat lüli.

Teiseks: kuritegelikud võrgustikud on dünaamilised ja kasutavad üha enam spetsialiseerunud kuritegelike teenuste osutajaid, kaasates nii üha rohkem osalisi. Üksikud vahistamised on väga vajalikud, kuid neist ei piisa: väga oluline on suurendada õiguskaitse- ja õigusasutuste suutlikkust **lõhkuda kuritegelikke võrgustikke, lammutada nende ärimudeleid ja konfiskeerida nende tulusid**.

Samuti on vaja pöörata suurt tähelepanu **ennetamisele**: selleks et kuritegelikud võrgustikud ei saaks inimesi ja ettevõtteid ära kasutada, peame tegelema organiseeritud kuritegevuse algpõhjustega ja rakendama kuritegevuse vastu suunatud meetmeid järjepidevalt. Õiguskaitseasutuste kõrval peavad selleks pingutama ka kohalikud omavalitsused ja kogukonnad.

Kolmandaks: organiseeritud kuritegevus on alati olnud üleilmne nähtus, kuid tehnoloogia areng on muutnud üleilmse tegutsemise ja ebaseadusliku äritegevuse korraldamise väljastpoolt ELi kurjategijate jaoks veelgi lihtsamaks. **Seetõttu on oluline teha rahvusvahelist koostööd**, et likvideerida kuritegelikud tarneteed, ning toetada nii õiguskaitse- kui ka õigusalse koostöö parandamist.

3.1. Euroopa sadamate liit: logistikasõlmede vastupidavuse tugevdamine

Logistikasõlmed on olulised väravad, mis võimaldavad kasvatada ELi majanduslikku jõukust, transportida kaupu kogu ELis ja tagada ühtse turu nõuetekohane toimimine. Sadamate arvele langeb ligikaudu 75 % ELi väliskaubanduse mahust ja 31 % ELi sisekaubanduse mahust. Igal

aastal läbib ELi sadamaid 400 miljonit reisijat²⁸. Samas tunnistatakse ELi narkostrategias ja tegevuskavas, et logistikasõlmede strateegiline roll muudab nad haavatavaks **uimastite smugeldamise ning suure riskiga kuritegelike võrgustike** ja nende võimaldajate **poolt ärakasutamise** suhtes.

Europoli ning Antwerpeni, Hamburgi/Bremerhaveni ja Rotterdami sadamate julgeoleku juhtkomitee ühisaruandes, mis käsitleb kuritegelike võrgustike tegevust ELi sadamates,²⁹ tuuakse välja, et kuritegevuse sisseimbumiseks sadamatesse ja sadamate kasutamiseks ebaseaduslike vedude eesmärgil on palju võimalusi. Kurjategijad kasutavad mitmesuguseid meetodeid uimastite transportimiseks merekonteinerites. Nende hulka kuuluvad harvemini kontrollitavate konteinerite kasutamine, varastatud konteinerite viitekoodide kasutamine (PIN-pettus), konteinerite registreerimisnumbrite kloonimine ja saadetise kättesaamiseks sobivat hetke ootavate spetsiaalsete rühmade kasutamine. Oluline on see, et nende tavapäraste meetodite edukuses mängib olulist rolli **korruptsioon**, sest uimasteid ja ebaseaduslikke kaupu sisaldavate konteinerite ELi transportimise korraldamiseks kasutavad kuritegelikud võrgustikud sadamatöötajaid³⁰.

Kuritegelikud võrgustikud kohandavad kiiresti oma tarneteid ning kasutavad selleks vähem kaitstud või väiksemaid sadamaid. Seepärast eeldab logistikasõlmede turvalisuse tugevdamine **ühist ELi lähenemisviisi**, mille raames asjaosalised teevad koordineeritud koostööd. Tulemuslikud meetmed sadamate kaitsmiseks saavad alguse **seniste lünkade ja puuduste selgest hindamisest**. Seetõttu on komisjon algatanud **Schengeni temaatilise hindamise, mis puudutab sadamate kaudu toimuvat ebaseaduslikku uimastikaubandust**. Hindamise tulemusena koostatakse 2023. aastal hindamisaruanne koos parimate tavade soovitusetega ja 2024. aasta alguses esitatakse ettepanek nõukogu soovitude kohta.

Lisaks käsitletakse ebaseadusliku uimastikaubanduse vastast võitlust (sealhulgas uimastikaubanduse tõkestamist pärast seda, kui uimastid on jõudnud sadamatesse) **kahes uuringus, mille komisjon** algatas 2023. aastal ning milles käsitletakse **merendusandmeid** ning **raudtee- ja maanteetranspordiga seotud õiguskaitsevajadusi**. Uuringute tulemused peaksid eeldatavalt selguma 2024. aastal.

Nende ning muude järelduste ja parimate tavade rakendamiseks teeb komisjon ettepaneku tugevdada sadamate vastupidavust **Euroopa sadamate liidu** kaudu. Selleks tuleb mobiliseerida tollikogukond kui esimene kaitseliin võitluses ebaseadusliku kaubanduse vastu, tagada parem õiguskaitsealane koostöö ebaseadusliku uimastikaubanduse taga olevate kuritegelike võrgustike lõhkumiseks ning luua avaliku ja erasektori partnerlus, et ühendada jõupingutused võitluseks

²⁸ Euroopa Komisjon, liikuvuse ja transpordi peadirektoraat, „Assessment of potential of maritime and inland ports and inland waterways and of related policy measures, including industrial policy measures – Final report“, Euroopa Liidu Väljaannete Talitus, 2020, <https://data.europa.eu/doi/10.2832/03796>

²⁹ https://www.europol.europa.eu/cms/sites/default/files/documents/Europol_Joint-report_Criminal%20networks%20in%20EU%20ports_Public_version.pdf

³⁰ Samas.

ebaseadusliku uimastikaubanduse vastu ning kaitsta logistikat, infotehnoloogiat, inimressursse ja tegevusprotsesse kuritegevuse sisseimbumise eest.

1. meede: tollikogukonna mobiliseerimine ebaseadusliku uimastikaubanduse vastu

Peamised osalejad: komisjon, Euroopa Pettustevastane Amet, liikmesriigid (eelkõige tolliasutused)

Liikmesriikide tolliasutused on ELi välispiiridel olev esimene kaitseliin, mille ülesanne on kaitsta ELi ebaseadusliku kaubanduse eest, tagada ELi kodanike julgeolek ja kaitsta ELi finantshuve³¹. Kuna **pea 70 % kõigist tolli poolt konfiskeeritavatest uimastitest konfiskeeritakse ELi sadamates**, on oluline tõhustada koostööd ühtselt tegutsevate tolliasutuste ja teiste sidusrühmade, eelkõige politseiasutuste vahel. ELi piiride kaitsmiseks peaksid tolliasutused jätkama olemasolevate riskijuhtimis- ja kontrollimeetmete ja -vahendite tulemuslikku kasutamist.

Seepärast loob komisjon Euroopa sadamate liidu kaudu ja programmi „Toll“³² rahastusega **raamistiku, mille abil hõlbustada tulemuslikku riskijuhtimist ja tollikontrolli seoses ebaseaduslike uimastite ja nende lähteainete smugeldamisega**, et tagada tolliasutuste koostöö, milles osaleb ka komisjon. Esimese sammuna luuakse **spetsiaalne projektirühm**, kuhu kuuluvad liikmesriikide tolliasutuste esindajad juhtkonna ja ekspertide tasandil. Projektirühm kaardistab kohapealse olukorra, töötab välja ühise arusaama ja kooskõlastatud lähenemisviisi, teeb kindlaks tollijärelevalve lüngad ja puudused, koostab ohu- ja riskihinnangu, esitab ühised sihikule võtmise kriteeriumid ning jagab parimaid tavasid.

Seeläbi valmistatakse ette pinnas veelgi koordineeritumaks ja tõhusamaks tollikontrolliks; selleks kehtestatakse ELi tasandil **ühised riskikriteeriumid ja prioriteetsed tollikontrollid**. Komisjon teeb liikmesriikidele ettepaneku nende rakendamiseks. Rakendamisel ühendatakse ELi ja riiklikud riskijuhtimisvahendid. Need prioriteetsed kontrollid parandavad reaajas analüüsi ja liikmesriikide vahelist koostööd ning pakuvad lahendusi sadamate ja tarneahelate „pimealade“ katmiseks. Kontrollide käigus katsetatakse ka struktureeritud teabevahetust (koostalitlusvõime või süstemaatilise andmevahetuse raamistik), mis toetaks võitlust uimastite ja nende lähteainete salakaubaveo vastu.

Selle meetme jätkuna moodustab komisjon pärast 2024. aasta keskpaika programmi „Toll“ raames **uue eksperdirühma**. Rühmale eraldatakse oma eelarve ja ressursid. Rühm tugineb ühe kõige produktiivsema ja operatiivsema eksperdirühma metoodikale ja edule³³. Projektirühma

³¹ Nõukogu resolutsioon, mis käsitleb õiguskaitse valdkonnas toimuvat tollikoostööd ja selle panust ELi sisejulgeolekusse.

³² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. märts 2021. aasta määrus (EL) 2021/444, millega luuakse tollikoostöö programm „Toll“ ja millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) nr 1294/2013 (ELT L 87, 15.3.2021).

³³ CELBET (liidu ida- ja kaguosa maismaa tollipiiri eksperdirühm) on liikmesriikide ekspertidest koosnev rühm, kuhu kuuluvad ida- ja kagupiiri 11 liikmesriiki (Bulgaaria, Eesti, Horvaatia, Kreeka, Leedu, Läti, Poola, Rumeenia, Slovakkia, Soome, Ungari) ning mida rahastatakse programmi „Toll“ raames. Rühm on olnud eriti tulemuslik

kujundamine uueks eksperdirühmaks tagab, et koordineeritud tollimeetmed on paindlikumad nii temaatiliselt kui ka geograafiliselt. Rühma tegevuse aluseks on parem operatiivkoostöö – ja mitte ainult sadamates, vaid ka muudel piiridel (maismaapiirid, lennujaamad). Selle põhjuseks on asjaolu, et tulemuslik lähenemisviis ebaseaduslikule uimastikaubandusele eeldab kõiki transpordiliike hõlmavate koordineeritud ELi meetmete rakendamist. See lähenemisviis aitaks kaasa ka tõhusamale operatiivkoostööle kolmandate riikidega ja muude õiguskaitseasutustega.

Lisaks hakkab komisjon **alates 2024. aastast** ELi selle prioriteedi toetamiseks kasutama **tollikontrolliseadmete rahastu programmi**,³⁴ eraldades **rohkem kui 200 miljonit eurot** tiptasemel seadmete soetamiseks, mille abil saavad tolliasutused skaneerida konteinereid ja muid transpordivahendeid. Seeläbi parandatakse ebaseaduslike uimastite ja nende lähteainetega seotud riskijuhtimise ja tollikontrolli tulemuslikkust. Seejuures toetatakse ka tollilaboreid, kellele antakse seadmed, mille abil uimasteid analüüsida ja tegeleda lähteaineid matkivate ainetega seotud kasvavate probleemidega.

2. meede: sadamates läbiviidavate õiguskaitseoperatsioonide tugevdamine

Peamised osalejad: liikmesriigid, komisjon, Euroopa Pettustevastane Amet, Europol, Eurojust, Euroopa Prokuratuur

Ebaseadusliku uimastikaubanduse edukas tõkestamine ei piirdu tegevusega logistikasõlmes või uimastite tarneahela muudes etappides. Nüüd, mil ELis suurendatakse ühiselt tulemuslikkust ebaseaduslike uimastite varajasel avastamisel, on väga oluline **tagada ebaseadusliku uimastikaubanduse põhjalik uurimine ja kurjategijate kohtu alla andmine, näitamaks, et see kuritegevus ei tasu end ära**. Selleks tuleb kindlaks teha kuritegude toimepanijad ja võrgustikud, kuhu nad kuuluvad. Koordineeritud õiguskaitseoperatsioonid on väga olulised selleks, et uurida konfiskeeritud vara taga olevaid kuritegelikke võrgustikke. Mõnel juhul võivad näiteks politseiasutused jälgida koordineeritud tolliga konteinereid jälituseesmärgil, selle asemel et nende sisu kohe konfiskeerida. Teine võimalus on alatatada digitaalne uurimine, et avastada sadamates kasutatavate tarkvarakontrollisüsteemide võimalikke kuritarvitusi. Lisaks võiksid õiguskaitseasutused uurida väiteid korruptsiooni kohta, tegutsedes muu hulgas rikkumisest teatajate kontaktpunktina.

Komisjon toetab edaspidigi **EMPACTi** ja selle tegevust platvormina, mis kätkeb endas terviklikku lähenemisviisi ebaseaduslikule uimastikaubandusele. Samuti edendab komisjon jätkuvalt koostööd EMPACTi raames, sest see on üks peamisi katalüsaatoreid Euroopa sadamate liidu arendamisel.

operatiivsete lahenduste leidmisel kohapeal, tal on teiste õiguskaitseasutustega koostöö tegemise tõendatud kogemused ning ta tagab lõppkokkuvõttes, et ELi maismaapiiril tehakse tollikontrollle ühtlustatud viisil.

³⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. juuni 2021. aasta määrus (EL) 2021/1077, millega luuakse Integreeritud Piirihalduse Fondi osana tollikontrolliseadmete rahastu (ELT L 234, 2.7.2021).

EMPACTis on pandud paika kaks tegevusprioriteeti, mille puhul politsei ja toll teevad ebaseadusliku uimastikaubanduse tõkestamisel koostööd: **kanep, kokaiin ja heroiin ning sünteetilised uimastid ja uued psühhoaktiivsed ained**. Siin jätkavad õiguskaitseasutused uimastite tootmise ja tuvastamise, salakaubaveo marsruutide ja ebaseadusliku uimastikaubanduse võrgustike meetodite uurimist ja nende kohta luureteabe jagamist. Seda saab kasutada sihikule võtmise kriteeriumide kindlaksmääramiseks ja riskiprofiilide koostamiseks. Meetmed hõlmavad asjakohase riskiteabe struktureeritumat ja süstemaatilisemat jagamist, seaduslike äristruktuuride kuritarvitamist käsitleva strateegilise ja taktikalise luurepildi parandamist, sünteetiliste uimastite ja uute psühhoaktiivsete ainete tootmises ja ekspordis osalevate ebaseaduslike laborite avastamist ja likvideerimist ning kokaiini, kanepi, heroini, sünteetiliste uimastite ja uute psühhoaktiivsete ainete liikumise vastu suunatud konkreetsete piiriüleste operatsioonide läbiviimist. Kuna ebaseaduslik uimastikaubandus on olemuselt üleilmne, koordineerib, julgustab ja toetab komisjon rahvusvahelist osalemist nende kahe prioriteediga tegelemises. Praegu osaleb kanepi, kokaiini ja heroini tegevussuunas 18 ning sünteetiliste uimastite ja uute psühhoaktiivsete ainete tegevussuunas 13 ELi mittekuuluvat riiki. Aastatel 2024–2025 kavatseb komisjon koostööd parandada ja pakkuda **täiendavat toetust ELi mittekuuluvate riikide edasiseks integreerimiseks** nendesse kahte prioriteeti. Liikmesriikide ja kolmandate riikide tolliasutuste aktiivne kaasatus on hädavajalik.

Komisjon jätkab ka kahe laborite võrgustiku (**Euroopa tollilaborite võrgustik** ja **Euroopa kohtuekspertiisiasutuste võrgustik**) toetamist ja arendamist. Need võrgustikud abistavad politseid ja tolli uurimiste ja kontrollide läbiviimisel ning soodustavad laborite tihedamat koostööd õiguskaitseasutustega. Lisaks annavad ELi programmi „Horisont 2020“ projektide raames väljatöötatavad tehnoloogilised lahendused õiguskaitseasutustele uusi võimalusi ebaseaduslike uimastite ja nende lähteainete tulemuslikumaks avastamiseks piiridel³⁵.

3. meede: avaliku ja erasektori partnerlus uimastite smugeldamise ja kuritegevuse sisseimbumise tõkestamiseks

Peamised osalejad: komisjon, liikmesriigid, Europol, EMCDDA, avaliku ja erasektori sidusrühmad

Sadamate turvalisuse kaitsmisel on oluline roll paljudel avaliku ja erasektori osalejatel alates **sadamavaldajatest kuni laevandusettevõtjate ja muude teenuseosutajateni**. Nad on esimene kontaktpunkt võitluses uimastite smugeldamise ja kuritegevuse sisseimbumise vastu. Selle põhjuseks on asjaolu, et nad kasutavad protsesse, süsteeme ja seadmeid, mis võivad aidata tuvastada siseohte merenduse tarneahelates alates saadetiste päritolukohtadest kuni transiidi- ja ümberlaadimiskeskuste ning lõppsihtkohtadeni. Sadamavaldajad ja eraõiguslikud laevandusettevõtjad peavad olema teadlikud oma rollist võitluses ebaseadusliku uimastikaubanduse ja kuritegevuse sisseimbumise vastu. Neil peaksid olema vajalikud vahendid

³⁵ Border detection of illicit drugs and precursors by highly accurate electrosensors (Ebaseaduslike uimastite ja nende lähteainete avastamine piiril väga täpsete elektrooniliste andurite abil) | BorderSens | Projekt | Teabeleht | H2020 | CORDIS | Euroopa Komisjon (europa.eu)

konteinerite jälgimiseks ning sadamaalade kaitsmiseks kaamerate, andurite ja skanneritega. Samuti peaksid neil olema vahendid oma töötajate nõuetekohaseks kontrollimiseks, et vältida kuritegelike võrgustike korruptsioonikatseid.

Seda ei saa nad siiski üksi teha. Ebaseadusliku uimastikaubanduse ja kuritegevuse sisseimbumise vältimiseks tuleb ELis jõud ühendada. **Erasektori ja õiguskaitseasutuste jõudude ühendamine** võib aidata kindlaks teha ja rakendada operatiivseid ja konkreetseid lahendusi, mille abil vältida kuritegelike võrgustike imbumist ELi sadamatesse ja sadamate kasutamist ebaseaduslikuks uimastikaubanduseks. Sellega seoses toetab komisjon asjaomaste ELi õigusaktide³⁶ täielikku ja põhjalikku rakendamist ja täitmise tagamist (sealhulgas võtmetöötajate julgeoleku- või taustakontrolli).

Logistikasõlmede vastupidavuse tugevdamiseks koondab komisjon **avaliku ja erasektori partnerlusse** kõik asjaomased avaliku ja erasektori osalejad: liikmesriigid, kohalikud omavalitsused, õiguskaitseasutused, sealhulgas toll, ELi asutused ja sadamates tegutsevad eraettevõtjad. Avaliku ja erasektori eksperditeadmiste ja kogemuste pinnalt hakkab liit edendama parimaid tavaid ja nõuetekohast hoolsust. Ta kehtestab kooskõlastatud meetmed, et suurendada jõupingutusi ebaseadusliku uimastikaubanduse vastu võitlemisel ja kaitsta logistikasõlmi kuritegevuse sisseimbumise eest. Sadamate liidu töö on seotud ka strateegilise ja operatiivteabe vahetamisega. Komisjon kaalub, kuidas võiks teavet sadamate liidu liikmete vahel kõige paremini vahetada.

3.2. Suure riskiga kuritegelike võrgustike lõhkumine

Kuritegelikud võrgustikud on kiiresti arenenud ja teenivad suurt tulu. Organiseeritud kuritegevus on muutunud järjest keerukamaks ja paindlikumaks ning seetõttu on seda väga keeruline uurida, kuna kinnivõetud võrgustikuliikme saab hõlpsasti asendada teistega. Lisaks kasutavad kuritegelikud võrgustikud oma vara varjamiseks keerukaid meetodeid. Nad kasutavad kõrgetasemeliste vahendajate teenuseid, kes haldavad paralleelseid pörandaaluseid süsteeme, nagu *hawala*, mis toimivad väljaspool ametlikku finantssüsteemi³⁷.

Nagu on osutatud ELi organiseeritud kuritegevuse vastu võitlemise strateegias, tuleb organiseeritud kuritegevuse tõkestamisel edu saavutamiseks **kuritegelikud võrgustikud lõhkuda**. Selleks on vaja paremat luureteavet, hea väljaõppega ja vajalike vahenditega varustatud eriteenistusi, õiguskaitse- ja õigusasutuste tulemuslikke, sihipäraseid ja koordineeritud meetmeid ning organiseeritud kuritegevuse vastu suunatud tugevat õigusraamistikku, mille alusel tegutseda.

³⁶ Vt Euroopa Parlamendi ja nõukogu 31. märtsi 2004. aasta määrus (EÜ) nr 725/2004 laevade ja sadamarajatiste turvalisuse tugevdamise kohta (ELT L 129/6) ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. oktoobri 2005. aasta direktiiv 2005/65/EÜ sadamate turvalisuse tugevdamise kohta (ELT L 310/28).

³⁷ [The Other Side of the Coin: An Analysis of Financial and Economic Crime \(Mündi teine pool: finants- ja majanduskuritegude analüüs\)](#) Europol (europa.eu)

4. meede: ühiskonnale suurimat ohtu kujutavate kuritegelike võrgustike kaardistamine

Peamised osalejad: komisjon, liikmesriigid, Europol, Eurojust, CEPOL

Suurima mõju saavutamiseks peaksid õiguskaitse- ja õigusasutused pöörama erilist tähelepanu **võrgustikele, mis kujutavad endast suurimat ohtu meie ühiskonnale ja üldsusele**. Need suure riskiga kuritegelikud võrgustikud kasutavad korruptsiooni, imbuvad seaduslikku majandusse, panevad toime vägivallaakte, kasutades muu hulgas hirmutamist, ning haldavad paralleelseid põrandaaluseid finantssüsteeme.

Nende kuritegelike organisatsioonide vastu võitlemiseks on vaja paradigma muutust: **üksikutele kurjategijatele ja konkreetsetele kuritegudele keskendumise asemel tuleb hakata uurima ja kohtu alla andma võrgustikke tervikuna**. EMPACTi uus prioriteet – **suure riskiga kuritegelikud võrgustikud** – on loonud aluse sellele ühistööle, milles ELi institutsioonide, asutuste ja organite toel osalevad ELi liikmesriikide õiguskaitse- ja õigusasutused ning rahvusvahelised partnerid (2023. aastal 37 ELi mittekuuluvat riiki).

Järgmise sammuna **kaardistab Europol 2024. aasta alguses liikmesriikide abiga kuritegelikud võrgustikud**, mis kujutavad endast suurimat ohtu, olenemata sellest, kas nad tegutsevad ELis või kolmandates riikides. See aitab kindlaks teha ka suure riskiga kuritegelike võrgustike peamised liikmed või võimaldajad. Kaardistamine **parandab** märkimisväärselt kuritegevust käsitlevat **luureteavet**, mida kasutatakse spetsiaalsete ohuhinnangute koostamiseks ja mis aitab uurimisi tähtsuse järjekorda seada. Seda tuleks **korrapäraselt ajakohastada**, et ametiasutused oleksid kursis muutustega võrgustike tegevuses ja meetodites. Lisaks peaksid komisjon, liikmesriigid ja Europol EMPACTi raames töötama välja **ühised näitajad ja hinnangud**, et tagada 2025. aastaks andmete võrreldavus. Peale selle uurib komisjon ELi võimalusi luua Interpoli kriminaalteabe analüüsidega koostööd.

5. meede: eriprokuröride ja -kohtunike võrgustik kuritegelike võrgustike lõhkumiseks

Peamised osalejad: Eurojust, Europol, liikmesriigid

Kuritegelike võrgustike ebaseaduslik tegevus **ulatub** sageli **eri jurisdiktsioonidesse**, kuid konkreetses liikmesriigis uurimise algatamisel ei ole see asjaolu alati teada. Isegi kui uurijad on kuritegeliku võrgustiku geograafilisest tegevusulatusastest teadlikud, seisavad nad silmitsi **praktiliste takistustega**. Nende takistuste hulka kuuluvad raskused teistes liikmesriikides kolleegide leidmisel või vähesed teadmised teiste liikmesriikide erinormidest, näiteks uurimistoimingute tegemise tingimustest.

Kogu ELis kuritegelike võrgustike ja nende ärimudelite lõhkumiseks peavad ametiasutused looma **usalduse ja sidemed**, et vahetada varakult teavet ja algatada paralleelsed uurimised liikmesriikides, mille puhul on seosed kindlaks tehtud. Oluline on, et asjaomased õigusasutused peaksid kogu menetluse vältel korrapäraselt dialoogi, et koordineerida uurimisstrateegiad ja kiirendada tõendite piiriülest kogumist.

Selleks et tugevdada õigusasutuste vahelist teabevahetust ja koostööd organiseeritud kuritegevuse **keerukate piiriüleste uurimiste** korral, tuleks **Eurojusti toel luua liikmesriikide eriprokuröride ja -kohtunike võrgustik**. Sellest võrgustikust saab eriteadmiste keskus, mis toetab õigusasutusi ning hõlbustab kogemuste, parimate tavade ja muude teadmiste vahetamist organiseeritud kuritegevuse uurimise ja selle eest süüdistuse esitamise valdkonnas. Võrgustik soodustab dialoogi erinevate asjaomaste riiklike asutuste vahel, pakub foorumit õiguslike ja praktiliste probleemide arutamiseks ning edendab Eurojusti kasutamist organiseeritud kuritegevuse piiriüleste juhtumite lahendamisel.

6. meede: finantsuurimiste hõlbustamine

Peamised osalejad: komisjon, liikmesriigid, Europol, Eurojust, CEPOL

Kuna organiseeritud kuritegevuse prioriteet on tulu teenimine, on **rahavoo jälgimisel põhinev lähenemisviis** kõige tulemuslikum vahend, mille abil jätta kurjategijad suurest ebaseaduslikust tulust ilma. Nõukogu järeldustes finantsuurimiste tõhustamise kohta raske ja organiseeritud kuritegevuse vastu võitlemiseks³⁸ kohustusid liikmesriigid **parandama finantsuurimisi**, mis on organiseeritud kuritegevuse vastase võitluse oluline osa. **Vara konfiskeerimist ja tagasivõitmist** käsitleva komisjoni ettepaneku peatne vastuvõtmine Euroopa Parlamendis ja nõukogus hoogustab süstemaatilisi finantsuurimisi. Neid uurimisi hõlbustavad ka hiljutine kokkulepe **pangakontode registrite ühendamise** kohta ning tugevdatud **rahapesuvastased reeglid**. Pärast rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamist käsitleva õigusaktide paketi vastuvõtmist hakkab tulevane rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise amet (AMLA) pakkuma rahapesu andmebüroodele ühisanalüüside tegemisel operatiivtuge. See aitab kaasa piiriüleste juhtumite tõhusamale avastamisele ja analüüsimisele.

Rahapesuvastaste reeglites täiendusena on mõnes liikmesriigis loodud **avaliku ja erasektori partnerlus**, mis võimaldab **vahetada operatiivteavet ametiasutuste ja pankade ning finantseerimis- ja krediidasutuste vahel**. Selline partnerlus aitab eraõiguslikke asutusi, kellel lasub esmane vastutus miljardite igapäevaste tehingute seas ebaseaduslike rahavoogude tuvastamise eest, raskesti tuvastatava tegevuse kindlakstegemisel. Selleks et hõlbustada liikmesriikide vahel sedalaadi koostöö arendamist, koostatakse Europoli avaliku ja erasektori finantsteabealase partnerluse raames Europoli volituste piires 2024. aasta keskpaigaks **kokkuvõtlik dokument**, milles esitatakse õigusraamistikud ja praktilised meetmed, mida liikmesriigid ja kolmandad riigid on kasutanud **rahapesuvastaste partnerluste loomiseks**. Selles dokumendis tuleks arvesse võtta parimaid tavasid ja õiguslikke kaalutlusi, mis on esitatud seda teemat käsitlevas komisjoni talituste töödokumendis,³⁹ ning rahapesuvastase paketi üle peetud läbirääkimiste tulemusi. Eelkõige peaks see tuginema liikmesriikide poolt juba võetud meetmetele, mille eesmärk on tagada, et isikuandmete vahetamine piirduks sellega, mis on

³⁸ ST 8927/20, <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-8927-2020-INIT/et/pdf>

³⁹ Komisjoni talituste töödokument avaliku ja erasektori partnerluse kasutamise kohta rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise ja nende vastu võitlemise raamistikus, Brüssel, 27.10.2022 (SWD/2022 347 final).

rahapesukuritegude ennetamiseks, avastamiseks ja uurimiseks vajalik ja selle otstarbega proportsionaalne, ning isikuandmete kaitseks kehtestatud tagatistele.

Õiguskaitseasutused peaksid organiseeritud kuritegevuse uurimisel süstemaatilisemalt kasutama **paralleelseid finantsuurimisi**. Keerukate finantsuurimiste läbiviimiseks on aga vaja eriteadmisi, suutlikkust ja tehnoloogilisi vahendeid. Liikmesriikide toetamisel on oluline roll **Europoli finants- ja majanduskuritegude keskusel**,⁴⁰ mis toetas 2022. aastal rohkem kui 400 finantsuurimist, ning Eurojustil, mis edastab pädevatele asutustele ebaseadusliku vara tagasivõitmise suuniseid ja parimaid tavaid. Keskus võib pakkuda väärtuslikku tuge ühistevgevusele põrandaaluse panganduse uurimisel. Lisaks võib **CEPOLi pakutav koolitus** aidata liikmesriikidel parandada õiguskaitseasutuste töötajate oskusi ja eksperditeadmisi finantsuurimiste valdkonnas.

Kuritegeliku võrgustiku finantsprofiili loomiseks on vaja koondada ja analüüsida erinevaid teabeallikaid, sealhulgas teavet krüptovarade kohta, mida ebaseadusliku uimastikaubandusega tegelevad rühmitused sageli oma rahavoogude varjamiseks kasutavad. See nõuab ka kogutavate andmete eri vormingute ühtlustamist, struktureerimata andmetikes sisalduvate üksuste tuvastamist ja paljude subjektide võrdlemist. Mõned liikmesriigid, näiteks Läti, Sloveenia ja Hispaania, on selleks välja töötanud või välja töötamas **finantstehingute analüüsi vahendeid**. Komisjoni poolt alates 2021. aastast majutatava ja hallatava **rahapesu andmebüroode sidevõrgu (FIU-net) tööriist „ma³tch“** võimaldab rahapesu andmebüroodel võrrelda teavet (nt tehingute kohta) pseudonüümitud kujul ja teha reaajas kindlaks, kas isik on juba mõnele teisele andmebüroole teada. Sellisel juhul saavad asjaomased andmebürood teavet vahetada ja juhtumitega ühiselt tegeleda. Rahapesu andmebüroodel soovitatakse tungivalt kasutada ära kõik FIU-neti funktsiooni „ma³tch“ pakutavad võimalused.

Lisaks kuulutab komisjon 2024. aasta juunis **programmi „Euroopa horisont“** raames välja julgeolekualaste teadusuuringute ja innovatsiooni projektikonkursi, millega pakutakse täiendavaid rahastamisvõimalusi konkreetsete vahendite väljatöötamiseks ja kasutuselevõtuks, et finantsuurimisi tulemuslikult läbi viia⁴¹.

7. meede: digiuurimiste hõlbustamine

Peamised osalejad: komisjon, liikmesriigid, Europol, Eurojust, CEPOL

Meie igapäevategevus liigub üha enam interneti – sama suundumus iseloomustab ka ebaseaduslikku tegevust. Uurijad seisavad silmitsi reaalsusega, kus kurjategijad on veebimaailma pakutavad võimalused kiiresti enda kasuks pööranud ja kasutavad oma eesmärkide saavutamiseks üha keerukamat kõrgtehnoloogiat. Seepärast soovib komisjon uurida mitut töösuunda, et nende suundumustega tegeleda. Komisjon lõi 2023. aasta juunis **kõrgetasemelise**

⁴⁰ <https://www.europol.europa.eu/about-europol/european-financial-and-economic-crime-centre-efecc>

⁴¹ <https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/portal/screen/opportunities/topic-details/horizon-cl3-2024-fct-01-08>

töörühma, mis käsitleb juurdepääsu andmetele tõhusa õiguskaitse eesmärgil⁴². Kõrgetasemeline töörühm ühendab õiguskaitse- ja õigusasutusi, andmekaitse-, eraelu puutumatuse ja küberturvalisuse eksperte, erasektorit, valitsusväliseid organisatsioone ja akadeemilisi ringkondi. Rühm uurib probleeme, millega õiguskaitsetöötajad oma igapäevatoos kokku puutuvad, ja võimalusi nende lahendamiseks. Eesmärk on tagada piisav juurdepääs andmetele, võidelda kuritegevusega ja suurendada avalikku julgeolekut digiajastul. Rühm esitab **2024. aastal aruande** koos tehniliste, tegevusalaste või õiguslike soovitusetega.

Samuti aitab komisjon suurendada **liikmesriikide ametiasutuste suutlikkust viia läbi digiuurimisi** ning toetada küberkuritegevusalase hariduse ja koolituse Euroopa töörühma⁴³ koolitusressursside väljatöötamisel. See rühm on viimase kolme aasta jooksul koolitanud vähemalt 1 000 politseiametnikku. Lisaks rahastab komisjon Euroopa küberkuritegevuse vastase võitluse tehnoloogia arendamise ühendust,⁴⁴ et töötada välja uurimisi toetavad digivahendid, mis tehakse seejärel tasuta kättesaadavaks ELi õiguskaitseasutustele ja Europolile. Eurojust toetab küberkuritegevuse vastast võitlust Euroopa küberkuritegevuse vastase õiguslase koostöö võrgustiku kaudu strateegilise toe ja parimate tavadega.

Ka ebaseaduslik uimastikaubandus toimub internetis – nii pimevõrgu turgudel kui ka tavalises nähtavas veebis, sealhulgas sotsiaalmeedia kaudu. Sedalaadi kaubandusele on väga keeruline piiri panna. Komisjon töötab selle nimel, et tõkestada ebaseaduslikku uimastikaubandust internetis ning teeb selle nimel ka koostööd erasektoriga **ELi internetifoorumi** kaudu. Foorum esitab 2024. aastal **teadmiste paketi**, et toetada sotsiaalmeediaettevõtteid uimastitega seotud sisu paremal modereerimisel oma platvormidel. Lisaks töötab komisjon 2024. aastal välja **IT-vahendi**, et aidata õiguskaitseasutustel ebaseadusliku uimastikaubanduse tõkestamiseks **jälgida pimevõrku**⁴⁵. Programmi „Euroopa horisont“ raames rahastab komisjon alates 2023. aasta novembrist julgeolekualaste teadusuuringute projekti, milles kasutatakse ebaseaduslike uimastite tootmise ja nendega kaubitsemise vastu võitlemiseks tehisintellekti.

8. meede: Schengeni infosüsteemi hoiatusteadete võimaluste ärakasutamine

Peamised osalejad: komisjon, liikmesriigid, Europol

Operatiivteabe piiriülene vahetamine on kurjategijate avastamiseks ja kinnipidamiseks hädavajalik. Schengeni infosüsteemi (SIS) funktsioonid, mis võeti kasutusele 2023. aasta märtsis jõustunud uue õigusraamistiku⁴⁶ alusel, aitavad ära hoida selle, et kurjategijad ja terroristid

⁴² COM/2023/3647 final.

⁴³ <https://www.ecteg.eu/>

⁴⁴ <https://www.eactda.eu/>

⁴⁵ Nii rakendatakse kooskõlas ELi narkostrategia ja tegevuskavaga ettevalmistavat meedet (ELi koordineeritud pimevõrgu seire kuritegevuse tõkestamiseks), mille on välja pakkunud Euroopa Parlament, kaasates EMCDDA ja Europoli.

⁴⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 28. novembri 2018. aasta määrus (EL) 2018/1862, milles käsitletakse Schengeni infosüsteemi (SIS) loomist, toimimist ja kasutamist politseikoostöös ja kriminaalasjades tehtavas õiguslases koostöös ning millega muudetakse nõukogu otsust 2007/533/JSK ja tunnistatakse see kehtetuks ning tunnistatakse

saavad märkamatuks ELi piires liikuda või ELi siseneda. Ajakohastatud SIS sisaldab uusi hoiatusteade ja biomeetria kategooriaid (nt peopesajäljed, sõrmejäljed ja DNA-andmed), mis võimaldavad tuvastada isikuid, kes reisivad vale identiteedi alusel, ning saada teavet nende isikute kasutatavate autode või muude esemete kohta. Uued isikuid ja esemeid puudutavad hoiatusteaded mis sisestatakse varjatud kontrolli, küsitluskontrolli või erikontrolli eesmärgil, võimaldavad ametiasutustel koguda sihipärast teavet raskes või organiseeritud kuritegevuses või terrorismis kahtlustatavate isikute kohta.

Lisaks võimaldavad Europolil hiljuti suurendatud volitused Europolil toetada liikmesriike kolmandate riikide või rahvusvaheliste organisatsioonide edastatud andmete töötlemisel. Europol võib teha ka ettepaneku, et liikmesriigid sisestaksid SISI teavitavaid hoiatusteadeid⁴⁷.

Seetõttu soovitatakse tungivalt, et liikmesriigid kasutaksid raske ja organiseeritud kuritegevuse vastu võitlemiseks ära kõik SISI olemasolevate vahendite võimalused. Iseäranis oluline on, et liikmesriigid sisestaksid süsteemi hoiatusteadeid suure riskiga kuritegelike võrgustike liikmete või võimaldajate kohta ning teataksid päringutabamustest Europolile. 2023. aasta märtsis algatas komisjon **uuringu, et uurida, hinnata ja pakkuda välja mitmesuguseid võimalusi** selle kohta, kuidas uuendada viisi, kuidas riiklikud bürood (SIRENE bürood) vahetavad SISI hoiatusteadeid kohta täiendavat teavet, et sellest teabest oleks võimalikult palju kasu. 2026. aastal teeb komisjon keskse SISI, liikmesriikide ametiasutuste vahelise täiendava teabe vahetamise, sealhulgas sõrmejälgede automaatse tuvastamise süsteemi, ja SISI teavituskampaaniate üldise hindamise.

9. meede: tugevam õigusraamistik organiseeritud kuritegevuse vastu võitlemiseks

Peamised osalejad: komisjon, Euroopa Parlament, nõukogu, kõrge esindaja

Selleks et anda õiguskaitse- ja õigusasutustele organiseeritud kuritegevuse vastu võitlemiseks vajalikud vahendid, on vaja tulemuslikku ELi õigusraamistikku. 2023. aasta veebruaris avaldatud uuringus, milles hinnati organiseeritud kuritegevust käsitleva 2008. aasta raamotsuse⁴⁸ tulemuslikkust, toodi esile, et kuritegelikus organisatsioonis osalemisega seotud **kuritegude, karistuste ja uurimismeetmete osas on liikmesriigiti suured erinevused**. Need erinevused takistavad piiriülest koostööd ning võivad ka takistada ametiasutustel uurimast kuritegelikke võrgustikke ja nende liikmeid.

kehetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 1986/2006 ja komisjoni otsus 2010/261/EL (ELT L 312, 7.12.2018, lk 56).

⁴⁷ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 8. juuni 2022. aasta määrus (EL) 2022/991, millega muudetakse määrust (EL) 2016/794 selles osas, mis puudutab Europolil koostööd eraõiguslike isikutega, Europolis isikuandmete töötlemist kriminaaluurimiste toetamiseks ning Europolil rolli teadusuuringute ja innovatsiooni valdkonnas (ELT L 169, 27.6.2022, lk 1).

⁴⁸ Nõukogu 24. oktoobri 2008. aasta raamotsus 2008/841/JSK organiseeritud kuritegevuse vastase võitluse kohta (ELT L 300, 11.11.2008).

Tuvastatud puuduste kõrvaldamiseks teeb komisjon koostööd liikmesriikide, Euroopa Parlamendi, ELi asutuste ja organite ning muude sidusrühmadega, et tugevdada **organiseeritud kuritegevuse vastast õigusraamistikku** ja selle rakendamist. Olemasoleva õigusraamistiku hindamisel tuleb käsitleda ka organiseeritud kuritegevuse **ühtlustatud õiguslikke määratlusi** ning kohandada neid kuritegelike võrgustike ja nende peamiste liikmete tegeliku olukorraga, et tagada **hoiatavad karistused**. Selleks et pädevatel asutustel oleks võimalik organiseeritud kuritegevust paremini avastada ja uurida, tuleks läbivaatamisel käsitleda meetmeid, millega tagatakse, et asutuste käsutuses on asjakohased **uurimise erimeetodid**. Tuleks kaaluda vajadust täiendavate meetmete järele, nagu **riiklikud organiseeritud kuritegevuse tõkestamise strateegiad** või **spetsialiseerunud üksused**, kellel on eriteadmised mitmest valdkonnast, mis on vajalikud keerukate uurimistega tegelemiseks. Lisaks tuleks läbivaatamisel uurida, kas selleks, et hõlbustada **kaasosaliste vastu tunnistajatega** koostööd, oleks vaja ELi tasandi meetmeid.

Konkreetselt ebaseadusliku uimastikaubanduse valdkonnas hinnatakse 2024. aastal **nõukogu raamotsust 2004/757/JSK, millega kehtestati miinimumeeskirjad ebaseadusliku uimastiäri kuriteokoosseisu ja karistuste kohta**⁴⁹. Eeskirju, eelkõige kriminaalkaristusi käsitlevaid eeskirju, võiks muuta, ajakohastada ja tugevdada.

ELi tasandil tuleks täiendavalt kaaluda, kas võiks olla asjakohane rakendada muid meetmeid, millega piiratakse kuritegelike võrgustike liikmete juurdepääsu ELi siseturule. Teatavad kolmandates riikides rakendatud meetmed võiksid olla kasulikuks täienduseks õiguskaitsealastele jõupingutustele, lõigates kurjategijad ära rahalistest vahenditest, mis võimaldavad neil majandusse imbuda, ning piirates kurjategijate võimalusi tegutseda piiriülelt, eriti juhtudel, mil kahtlustatav asub väljaspool ELi.

3.3. Ennetus

Komisjon leiab, et **kuritegevuse ennetamine on lahutamatu osa pikaajalistest meetmetest organiseeritud kuritegevuse vastu võitlemisel**. ELi kuritegevuse ennetamise poliitika keskendub tehniliste või haldustõkete loomisele, mis takistavad üksikisikuid kuritegusid toime panemast. Lisaks edendatakse sellega kogemuste ja parimate tavade vahetamist, et vähendada tegureid, mis soodustavad kuritegevust ja korduvkuritegevust. Muu hulgas tehakse jõupingutusi selleks, et vältida inimeste sattumist haavatavasse olukorda, mis võib viia nende kuritegeliku käitumiseni. Ennetusmeetmed on ELi julgeolekupoliitika lahutamatu osa ning need hõlmavad uimasteid,⁵⁰ korrupsiooni,⁵¹ küberkuritegevust⁵² ja mitmeid muid valdkondi.

Valdkonnaüleline ja asutustevaheline lähenemisviis kuritegevuse ennetamisele peaks hõlmama tihedat koostööd kohalike omavalitsuste ja kodanikuühiskonnaga. See lähenemisviis võib aidata

⁴⁹ Nõukogu 25. oktoobri 2004. aasta raamotsus 2004/757/JSK, millega kehtestatakse miinimumeeskirjad ebaseadusliku uimastiäri kuriteokoosseisu ja karistuste kohta (ELT L 335, 11.11.2004, lk 8).

⁵⁰ COM/2020/ 606 final.

⁵¹ COM/2023/ 234 final.

⁵² https://home-affairs.ec.europa.eu/policies/internal-security/cybercrime_en

vähendada kuritegeliku tegevuse tõenäosust, kui selle rakendamisel luuakse tõkkeid, suurendatakse võimalike ohvrite teadlikkust ning toetatakse haavatavaid isikuid ja kogukondi, et vähendada kuritegelikule teele sattumise ohtu. Komisjon toetab liikmesriike, kohalikke poliitikakujundajaid ja praktikuid **kuritegevuse ennetamiseks tõenduspõhiste poliitikameetmete ja vahendite edendamisel**. Komisjon rõhutab ka, et ELi, riikliku ja kohaliku tasandi poliitikakujundajad ja praktikud peaksid olema **omavahel ühenduses ja vahetama teavet** selgelt määratletud ja hästi toimivate levitamise- ja teabevahetuskanalite kaudu.

10. meede: organiseeritud kuritegevuse ennetamine haldusmeetmete abil

Peamised osalejad: komisjon, liikmesriigid, Europol, ELi haldusalase lähenemisviisi võrgustik

Üle 80 % praegu ELis tegutsevatest kuritegelikest võrgustikest kasutab oma kuritegelikuks tegevuseks seaduslikke ettevõtlusstruktuure⁵³. Näiteks asutavad nad väikeettevõtteid, et pesta oma ebaseaduslikku tulu või konkureerida avalikes hangetes, eksitades avaliku sektori asutusi. Seetõttu on äärmiselt oluline, et **haldusasutused oleksid teadlikud** oma olulisest rollist organiseeritud kuritegevuse vastases võitluses. Lisaks tuleb riiklikul ja kohalikul tasandil **kehtestada sobivad menetlused** ettevõtte sulgemiseks, enne lubade või toetuste andmist ja hankelepungute sõlmimist taustakontrolli tegemiseks ning muude tõkete loomiseks (näiteks tervisekontrollid või tööinspeksioonid), mis takistavad kurjategijaid kuritegusid toime panemast.

Mitmes liikmesriigis on olemas hästi välja töötatud raamistikud, mille alusel kohalikel omavalitsustel on **õigus kasutada haldusvahendeid, et hoida ära kuritegevuse sisseimbumist** seaduslikesse ettevõtlus- ja haldusstruktuuridesse. Teistes liikmesriikides on aga **haldusalane lähenemisviis** endiselt puudulik. Lisaks raskendavad eri riikide raamistike ja tavade erinevused piiriülest koostööd, mistõttu kurjategijad ületavad lihtsalt piiri, et luua uus petturlik ettevõtte, kui ametiasutused on nende varasema ettevõtte sulgenud.

Seetõttu tuleks veelgi tugevdada parimate tavade ja suuniste vahetamist kõigi liikmesriikide vahel, et aidata liikmesriikidel luua riiklikud raamistikud haldusalase lähenemisviisi rakendamiseks. Komisjon **töötab 2024. aastal välja praktilised suunised** haldusvahendite kasutamise ja teabevahetuse kohta võitluses kuritegevuse sisseimbumise vastu. Seejuures tugineb ta ELi piirkondliku teabe- ja eksperditeadmiste keskuse⁵⁴ (ELi rahastatud projekt, millega toetatakse piiriülest haldusalast lähenemisviisi Belgia, Saksamaa ja Madalmaade vahel), ELi haldusalase lähenemisviisi võrgustiku⁵⁵ ja EMPACTi kogemustele.

Haldusalane lähenemisviis on üks EMPACTi üheksast ühisest horisontaalsest strateegilisest eesmärgist. Komisjon soovib tungivalt liikmesriikidel ja Europolil rakendada 2024. ja 2025. aastal konkreetseid meetmeid, mis aitavad kaasa selle eesmärgi saavutamisele.

⁵³ <https://www.europol.europa.eu/publications-events/main-reports/socta-report>

⁵⁴ EURIEC.

⁵⁵ [Avaleht – ELi haldusalase lähenemisviisi võrgustik](#).

11. meede: lähteaineid matkivate ainete leviku tõkestamine

Peamised osalejad: komisjon, Euroopa Parlament, nõukogu, EMCDDA

Kurjategijad kasutavad ja toimetavad kõrvale igapäevaste toodete tootmiseks vajalikke kemikaale, et neist valmistada ebaseaduslikke uimasteid. ELis on juba kehtestatud eeskirjad uimastite lähteainetele juurdepääsu piiramiseks ja kontrollimiseks⁵⁶. Kurjategijatel on aga võimalik nende ainete suhtes kehtivatest kontrollidest kergesti mööda hiilida, luues aina uusi aineid, mis matkivad lähteaineid: uimastite traditsioonilistele lähteainetele keemiliselt väga sarnaseid aineid. Neid luuakse tollikontrollist kõrvalehoidmiseks ja neil puudub teadaolev õiguspärane kasutus.

Uimastite lähteaineid käsitleva kehtiva ELi õigusraamistiku⁵⁷ kohaselt võetakse ained kontrolli alla ükshaaval; see lähenemisviis on aeganõudev, mis teeb organiseeritud kuritegevuse innoveerimiskiirusega sammupidamise keeruliseks. Iga kord, kui uus aine määratletakse uimasti lähteainena, misjärel see võetakse kontrolli ja jälgimise alla, muudavad organiseeritud kuritegelikud rühmitused selle molekulaarset struktuuri ja loovad uue lähteainet matkiva aine. Aine kontrolli alla võtmiseks kuluva ajaga võrreldes saab seda teha märksa kiiremini.

Seepärast kavatseb komisjon alates 2024. aastast esitada uuenduslikud viisid **uimastite lähteainete kontrolli alla võtmise kiirendamiseks ja laiendamiseks võrreldes senise lähenemisviisiga**. Kontrollitavate ainete valikut laiendatakse selgelt määratletud derivaatidele ja nendega seotud kemikaalidele, mida on võimalik ebaseadusliku tootmise käigus kergesti muuta asendusaineteks või kasutada asendusainetena. Mis puudutab kontrolli alla võtmise ajastamist, siis komisjon teeb kõik endast oleneva, et koostöös Euroopa Parlamendi ja nõukoguga kiirendada tulevaste delegeeritud õigusaktide vastuvõtmist, millega nähakse ette täiendavate ainete kontrollimine. Komisjon teeb ettepaneku rakendada seda uut lähenemisviisi täiendavate ainete kontrolli alla võtmisel nii suures ulatuses kui ELi olemasoleva õigusraamistiku alusel võimalik.

Hilisemas etapis, pärast lahendamist vajavate probleemide ja võimalike lahenduste põhjalikku uurimist ning tuginedes uimastite lähteaineid käsitlevate ELi määruste hindamise tulemustele,⁵⁸ võib komisjon need **määrused⁵⁹ läbi vaadata** ka lähteaineid matkivate ainetega seoses

⁵⁶ Nõukogu 22. detsembri 2004. aasta määrus (EÜ) nr 111/2005, millega kehtestatakse ühenduse ja kolmandate riikide vahelise narkootikumide lähteainetega kauplemise järelevalve eeskirjad (ELT L 22, 26.1.2005, lk 1–10), ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. veebruari 2004. aasta määrus (EÜ) nr 273/2004 narkootikumide lähteainete kohta (ELT L 47, 18.2.2004).

⁵⁷ Nõukogu 22. detsembri 2004. aasta määrus (EÜ) nr 111/2005, millega kehtestatakse ühenduse ja kolmandate riikide vahelise narkootikumide lähteainetega kauplemise järelevalve eeskirjad (ELT L 22, 26.1.2005, lk 1–10), ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. veebruari 2004. aasta määrus (EÜ) nr 273/2004 narkootikumide lähteainete kohta (ELT L 47, 18.2.2004).

⁵⁸ COM/2020/ 768 final.

⁵⁹ Nõukogu 22. detsembri 2004. aasta määrus (EÜ) nr 111/2005, millega kehtestatakse ühenduse ja kolmandate riikide vahelise narkootikumide lähteainetega kauplemise järelevalve eeskirjad (ELT L 22, 26.1.2005, lk 1–10), ning

tuvastatud probleemide lahendamist silmas pidades. Komisjon toetab rahvusvahelisi jõupingutusi ja teeb seda ka tulevikus. EL on püüdnud teha tihedamat mitmepoolset koostööd ja suurendada teadlikkust probleemidest, mida põhjustavad kontrollimata ained, eelkõige lähteaineid matkivad ained. EL jälgib tähelepanelikult ka ÜRO narkootiliste ainete komisjoni tööd üleilmse uimastialase olukorra korrapärasel läbivaatamisel ja analüüsimisel ning annab sellesse oma panuse. EL jätkab tihedat koostööd **rahvusvahelise narkootikumide kontrolli komiteega** ja sarnaselt meelestatud riikidega, kes rakendavad selle nähtuse tõkestamiseks konkreetseid meetmeid. Väga oluline on suurendada reageerimisvõimet, kuna praegu on kurjategijatel piisavalt aega mõelda välja, kuidas kontrollidest kõrvale hoida.

12. meede: kuritegelike võrgustike poolt laste ja noorte värbamise ärahoidmine

Peamised osalejad: komisjon, liikmesriigid (sealhulgas kohalikud omavalitsused), EMCDDA, Euroopa kriminaalpreventsiooni võrgustik, kodanikuühiskonna organisatsioonid

Kuritegelikud võrgustikud, sealhulgas uimastikauplejad, kasutavad ära haavatavaid inimesi ning kaasavad kuritegelikku tegevusse noori ja isegi lapsi. Selline tegevus hõlmab näiteks sissevõtmist, poevargusi, uimasteid sisaldavate konteinerite tühendamist, lõhkeainete paigutamist, internetipettusi ja pangakontode „laenuks andmist“. Noored soovivad hõlpsalt raha teenida ja tunnevad seepärast kiusatust jätta kool pooleli või töölt ära tulla. Noorte kaitsmiseks ja kuritegeliku tegevuse tõkestamiseks **on oluline investeerida tulemuslikesse kuritegevuse ennetamise poliitikameetmetesse ja vahenditesse**.

Kuritegevuse ennetamine hõlmab **kohalikke kogukondi, perekondi, koole, sotsiaalhoolekandesektorit, kodanikuühiskonda, õiguskaitseasutusi, kohtusüsteemi, vanglaasutusi ja erasektorit**. ELi ja riiklike vahendite tulemuslik kasutamine sotsiaalse sidususe parandamiseks, töötuse vähendamiseks ja selle tagamiseks, et noored ei langeks koolist välja, on selles kontekstis väga oluline. Euroopa Sotsiaalfond+ kaudu kavatseb komisjon edaspidigi aidata haavatavatel noortel realiseerida oma potentsiaali, toetades kohalikke algatusi vaesuse ja noorte töötuse vastu võitlemiseks ning sotsiaalse kaasatuse suurendamiseks kooskõlas Euroopa sotsiaalõiguste samba⁶⁰ rakendamisega.

Tuginedes Euroopa kriminaalpreventsiooni võrgustiku, radikaliseerumisalase teadlikkuse võrgustiku ja EMPACTi kogemustele, tõhustab komisjon kuritegevuse ennetamist käsitlevate teadmiste ja parimate tavade vahetamist. Koostöös liikmesriikide, Euroopa kriminaalpreventsiooni võrgustiku ja muude sidusrühmadega toob komisjon kokku kuritegevuse ennetamise valdkonna praktikud ja poliitikakujundajad, korraldades **2024. aastal kuritegevuse ennetamisele pühendatud kõrgetasemelise konverentsi**, ning tutvustab **organiseeritud kuritegevusse värbamise ennetamise parimaid tavaid**.

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. veebruari 2004. aasta määrus (EÜ) nr 273/2004 narkootikumide lähteainete kohta (ELT L 47, 18.2.2004).

⁶⁰ COM/2017/250 final.

13. meede: avaliku julgeoleku ja rahvatervise parandamine piirkondades, kus on uimastite kasutamise ja müügi ning uimastikuritegevusega seotud probleemid

Peamised osalejad: komisjon, liikmesriigid, EMCDDA

Mitmes ELi riigis on kujunemas välja uimastitega seotud kuritegevuse keskused. Mõningates piirkondades (nt linnaosades, rongi- ja metroojaamades, linna tühermaadel) on **uimastite müük, uimastitarbimine ja uimastitega seotud kuriteod** eriti sagedased. See on tingitud paljudest **teguritest**, sealhulgas vaesusest ja sotsiaalsest tõrjutusest. See on kohalike kogukondade jaoks ebaturvaline; neis piirkondades uimasteid tarvitavad inimesed aga kannatavad jätkuvalt terviseprobleemide all ning neile saab osaks häbimärgistamine ja sotsiaalne kahju. Ebaseadusliku tegevuse kontsentreerumisest tulenevaid probleeme ei suuda kohalikud omavalitsused üksi lahendada ja need nõuavad kestlikke lahendusi.

Kuna olukorrad on kohalikul, piirkondlikul ja riikide tasandil väga erinevad, tuleb leida kohalikes oludes sobivaid lahendusi, milles on õiguskaitsemeetmed ühendatud sotsiaal- ja tervishoiumeetmetega. Väga oluline on luua võimalused parimate tavade ja tõenduspõhiste lähenemisviiside vahetamiseks asjaosaliste vahel. Parimate tavade kindlaksmääramise eesmärgil korraldab komisjon **2024. aastal EMCDDA toel kõrgetasemelise konverentsi**, kuhu on oodatud õiguskaitseasutuste, tervishoiu- ja sotsiaalvaldkonna töötajad ning kohalike ametiasutuste, sealhulgas tervishoiuasutuste esindajad. EMPACTi raames korraldatakse ühismeetmeid ja -koolitusi, mis põhinevad EMCDDA Euroopa ennetuskaval⁶¹.

3.4. Rahvusvaheline koostöö

Kuritegelike võrgustike üleilmne haare ja nende omavaheline seotus on sundinud **ELi vaatama oma piiridest kaugemale, et leida terviklikke lahendusi**. Uimastikaubanduse vastases võitluses peetakse esmatähtsaks koostööd nende riikide ja piirkondadega, kus kulgevad peamised uimastitarneteed ning mida ebaseaduslik uimastikaubandus eriti negatiivselt mõjutab. Väga oluline on ka koostöö peamiste partneritega, kes võivad aidata lahendusi leida. ELi välistegevus ja partnerlused on laiaulatuslikud, hõlmates nii organiseeritud kuritegevuse ennetamist kui ka selle vastu võitlemist.

EL peaks jätkuvalt parandama õiguskaitse- ja õiguslast koostööd riikidega, mille õigusraamistikke kurjategijad enda või oma vara varjamiseks kuritarvitavad. Lisaks jätkab EL **strateegia „Global Gateway“**⁶² raames investeerimist partnerite taristuvajadustesse, eelkõige logistikasõlmede nõrkade kohtade kõrvaldamisse. Seda tehakse Euroopa tiimi sihtotstarbeliste algatuste kaudu, mis toetavad ka julgeolekut ja tehnoloogilist täiustamist.

⁶¹ https://www.emcdda.europa.eu/publications/manuals/european-prevention-curriculum_en

⁶² JOIN/2021/30 final.

Seoses **sadamate kaitsmisega** kuritegevuse sisseimbumise eest rõhutab komisjon diplomaatilises suhtluses ELi mittekuuluvate riikidega, kui oluline on, et nad järgiksid täiel määral rahvusvahelist konventsiooni inimeste ohutusest merel (SOLASi konventsioon) (eelkõige meresõiduturvalisuse parandamise erimeetmeid) ning laevade ja sadamarajatiste rahvusvahelise turvalisuse koodeksit (ISPS-koodeks)⁶³.

14. meede: suurem toetus ebaseadusliku uimastikaubanduse vastu suunatud operatsioonidele Lääne-Aafrikas

Peamised ELi osalejad: komisjon, liikmesriigid, MAOC-N, Europol

Guinea lahest on saanud üks **peamisi uimastikaubanduse marsruute**, mis saab alguse Lõuna-Ameerikast. Uimastid liiguvad Euroopa poole läbi Guinea lahe kalalaevade, lõbusõidulaevade, purjelaevade ja muude Lõuna-Ameerikast väljuvate laevade pardal. Ebaseaduslik last laaditakse neile laevadele ranniku lähedal, kust nad seilavad Guinea lahe suunas, et toimetada uimastid teiste laevade pardale. Neilt laevadelt omakorda viiakse saadeti kaldale ja sealt viiakse uimastid ebaseaduslikult läbi Sahara kõrbe Euroopasse.

Kooskõlas muutuvaid merendusoshte käsitleva ELi merendusjulgeoleku strateegia ja tegevuskavaga⁶⁴ ning ELi Guinea lahe strateegiaga⁶⁵ on komisjonil kavas koostöös ELi liikmesriikidega astuda koordineeritud samme selle uimastikaubanduse marsruudi kasutamise tõkestamiseks. Selleks vahetatakse teavet, tugevdatakse riiklikku merendusala kohalolekut piirkonnas, hõlbustatakse ühisoperatsioone Merenduse Valdkonna Analüüsise ja Operatsioonide Keskuse narkootikumidevastase võitluse töörühma (MAOC-N) toel ning **toetatakse** veelgi **Lääne-Aafrika riikide uimastikaubanduse vastase võitluse suutlikkuse arendamist**, näiteks ebaseaduslike kaupade üleilmsete voogude tõkestamise programmi (GIFP) kaudu.

Tulevase meresõiduturvalisuse programmi „**Enhancing maritime security in Africa**“ (**Safe Seas for Africa**) eesmärk on tugevdada õiguskaitseasutuste suutlikkust tõkestada uimastikaubandust merel nii Guinea lahe piirkonnas kui ka suahiili rannikul ja India ookeani lääneosa saarte piirkonnas.

Lisaks uurib EL Lääne-Aafrikas edaspidise **piirkondliku sekkumise võimalusi, juhindudes terviklikust lähenemisviisist, mis hõlmab inimkaubanduse koridore ja sõlmpunkte**. Selline programm aitaks veelgi kaasa stabiliseerimispüüdlustele, võttes sihikule võimalikud seosed organiseeritud kuritegevuse ja terrorismi leviku vahel Lääne-Aafrikas.

⁶³ [SOLAS XI-2 and the ISPS Code \(imo.org\)](https://www.imo.org).

⁶⁴ Muudetud ELi merendusjulgeoleku strateegia on saadetud nõukogule heakskiitmiseks.

⁶⁵ ELi Guinea lahe strateegia, 17. märts 2014, Euroopa Liidu Nõukogu <https://www.consilium.europa.eu/media/28734/141582.pdf>

15. meede: ELi tihedam koostöö Ladina-Ameerika ja Kariibi piirkonna riikidega võitluses organiseeritud kuritegevusega

Peamised ELi osalejad: komisjon, Europol, Eurojust, liikmesriigid

Ladina-Ameerika ja Kariibi piirkonda ning ELi ähvardavad kuritegevuse ohud mõjutavad tõsiselt mõlema piirkonna inimeste turvalisust ja heaolu. Seepärast tuleb meil nende ohtudega võitlemiseks jõud ühendada. Selleks et parandada õiguskaitsealast koostööd Ladina-Ameerikaga, mida käsitatakse prioriteedina, peab komisjon Boliivia, Brasiilia, Ecuadori, Mehhiko ja Peruuga läbirääkimisi **Europoliga isikuandmete vahetamist käsitlevate rahvusvaheliste lepingute** üle. Komisjon intensiivistab ka tööd selle nimel, et viia lõpule läbirääkimised **Eurojustiga tehtavat õiguslast koostööd käsitlevate rahvusvaheliste lepingute** sõlmimiseks Brasiilia, Argentina ja Colombiaga. Samuti kaalub komisjon võimalust esitada ettepanek laiendada nõukogu volitusi teistele Ladina-Ameerika riikidele, et Eurojust saaks edaspidi teha õiguslast koostööd kõnealuses piirkonnas.

ELi ning Ladina-Ameerika ja Kariibi piirkonna vahelise tugevdatud õigus- ja julgeolekualase partnerluse ning Euroopa tiimi vastava algatuse raames on loodud piirkondlikud programmid, millega toetatakse integreeritud piirihalduse alaseid jõupingutusi ning võitlust inimkaubanduse ja inimeste ebaseadusliku üle piiri toimetamise vastu mitmes Lõuna-Ameerika riigis⁶⁶ (EUROFRONT) ning uimastite pakkumise ja nõudluse vähendamist Ladina-Ameerika ja Kariibi piirkonnas (COPOLAD), samuti ebaseaduslike kaupade üleilmsete voogude tõkestamise programm, mille eesmärk on suurendada suutlikkust võidelda organiseeritud kuritegevusega (muu hulgas) Ladina-Ameerika ja Kariibi piirkonnas. Kõrgetasemelist dialoogi tõhustatakse ka ELi ning Ladina-Ameerika ja Kariibi Riikide Ühenduse uimastialase koordineerimis- ja koostöömehhanismi kaudu. Sellega seoses tehakse **programmi EL PAcCTO 2.0** raames kättesaadavaks lisavahendid ELi ning Ladina-Ameerika ja Kariibi piirkonna riikide vahelise õiguskaitsealase koostöö tugevdamiseks, sealhulgas AMERIPOLi toetamiseks. EL PAcCTO 2.0 raames viiakse ellu ühisprojekt, millega toetatakse ja tugevdatakse teabe ja luureandmete vahetamist, muudetakse operatsioonid sujuvamaks ning maksimeeritakse andmete kasutamist Europoli ja Colombia vahel, et tõkestada kuritegelikke uimastikaubanduse võrgustike tegevust. Euroopa tiimi lähenemisviisi alusel uurib komisjon ka võimalusi toetada **kohalikke eriuurimisrühmi** keerukate uurimiste läbiviimisel kolmandates riikides.

2022. aastal konfiskeeriti Ecuadoris Guayaquilis 44 tonni kokaiini. Guayaquili piirkonna sadamad kuuluvad nüüd enim kasutatavate logistikasõlmede hulka, kust veetakse Euroopasse uimasteid merekonteinerite abil. Komisjon algatab koos riigi ametiasutustega **Guayaquili** ja selle lahepiirkonna **sadamate nõrkade kohtade hindamise**, et prioriseerida edasist tegevust, sealhulgas ELi toetust.

16. meede: sünteetiliste uimastitega seotud ohtudega tegelemiseks liitude loomine

Peamised osalejad: komisjon, Europol, EMCDDA ja liikmesriigid

⁶⁶ Colombia, Ecuador, Peru, Boliivia, Argentina, Paraguay ja Brasiilia.

Sünteetilisi uimasteid on võimalik igal pool maailmas hõlpsalt ja kiiresti toota suurtes kogustes ja odavatest kemikaalidest. Sünteetiliste uimastite levik on viimasel kümnendil rahvusvahelisel ja piirkondlikul tasandil olnud kiire ning need **kujutavad endast** tervisele ja ohutusele **tõsist ohtu**. Üha suuremat muret teeb ka sünteetiliste uimastite tootmine Euroopas, kust neid eksporditakse maailma eri piirkondadesse. Seetõttu peaks EL võtma vastutuse ja aitama kaasa selle nähtuse tõkestamisele, otsides selleks rahvusvahelisi partnereid. Väga kasulik on teabe vahetamine ja kogemuste jagamine, eriti Põhja-Ameerika riikidega, kus fentanüüluga seotud probleemid on kõige levinumad. EL peab suurendama valmisolekut ja kehtestama tugevad järelevalvemeetmed.

7. juulil 2023 kinnitas komisjon, et EL ühineb Ameerika Ühendriikide algatatud **ülemaailmse koalitsiooniga sünteetiliste uimastitega seotud ohtude vähendamiseks**. Komisjon ja kõrge esindaja osalevad koos asjaomaste ELi asutuste ja liikmesriikidega koalitsiooni töös, mille eesmärk on parandada kogu maailmas järelevalvesuutlikkust, tugevdada valmisolekut sünteetiliste uimastite tootmisest ja nendega kauplemisest tulenevate probleemidega tegelemiseks ning töötada välja lähenemisviisid uimastinõudluse ja uimastitega seotud kahju vähendamiseks. Komisjon toetab ka Ameerika Ühendriikide jõupingutusi esitada 2023. aasta detsembris heakskiitmiseks ÜRO Peaassamblee resolutsioon sünteetiliste uimastite kohta.

Komisjon jätkab ka teabevahetust **Hiinaga, eelkõige ELi uimastialase dialoogi kaudu**, et tõhustada koostööd ebaseaduslike uimastite tootmise ning uimastite lähteainete ja uimastite ebaseaduslikuks valmistamiseks kasutatavate muude oluliste kemikaalide kõrvaletoimetamise ja nendega kauplemise valdkonnas. Lisaks järgmisele ELi ja Hiina vahelisele uimastialasele dialoogile, mis toimub 2024. aastal, kavatseb komisjon jätkata vastastikust haldusabi **uimastite lähteaineid käsitleva ELi-Hiina ühise järelevalverühma** raames, et vahetada teavet. See aitab ära hoida ka ELi ja Hiina vahel kaubeldavate ebaseaduslike uimastite valmistamiseks sageli kasutatavate lähteainete ja keemiliste ainete kõrvaletoimetamist.

17. meede: õiguskaitse- ja õigusalase koostöö parandamine mittekoostööaltide jurisdiktsioonidega

Peamised osalejad: komisjon, liikmesriigid

Tänapäevased kuritegelikud võrgustikud on olemuselt piiriülesed. Nad kasutavad rahvusvahelisi kaubateid iga liiki ebaseaduslike kaupade veoks ning jurisdiktsioonide vahelisi lünki uimastite salakaubaveoks ning oma märkimisväärse kuritegeliku tulu varjamiseks ja pesemiseks⁶⁷. Samal ajal kasutatakse mittekoostööaltide jurisdiktsioone varjupaigana, kuhu enim tagaotsitavad isikud põgenevad selleks, et pääseda uurimisest ja vastutusele võtmisest. Lisaks varjavad põrandaaluseid pangandussüsteeme haldavad isikud end tavaliselt riikides, kus politsei- ja õigusalane koostöö ELiga on keeruline ja kus nad saavad nautida kõrget elatustaset.

⁶⁷ <https://www.europol.europa.eu/publications-events/main-reports/socta-report>

Hiljutised ulatuslikud uurimised, nagu 2022. aasta novembris Europolil toel läbi viidud edukas operatsioon „Desert Light“,⁶⁸ on samuti osutanud **tungivale vajadusele teha kolmandate riikidega tulemuslikku õiguslast koostööd**, et tagada kinnipeetud kurjategijate väljaandmine, kohtu alla andmine ja süüdimõistmine. Seetõttu on oluline **tugevdada õiguskaitse- ja õiguslast koostööd ELi mittekuuluvate riikidega**. Erilist tähelepanu tuleks pöörata väljaandmisele, finantsuurimistele ja kuritegeliku vara tagasivõitmisele väljaspool ELi, sealhulgas tihedas koostöös liikmesriikide või ELi asutuse kontaktametnikega, kes on lähetatud ELi mittekuuluvatesse riikidesse. Tegevuse koordineerimise tõhustamiseks, ELi mõju maksimeerimiseks ja kolmandate riikidega tehtava koostöö parandamiseks tuleks kaaluda ELi õiguskaitse- ja õigusasutuste kontaktametnike ametikohtade loomist ja nende ametnike lähetamist olulistesse ELi mittekuuluvatesse riikidesse.

Lisaks paremale operatiivtegevusele on tulemuslikuks kriminaalõiguslasteks koostööks rahvusvahelisel tasandil oluline ka ühine õigusraamistik. Oma diplomaatilises suhtluses ELi mittekuuluvate riikidega kutsub komisjon neid üles ühinema Euroopa Nõukogu konventsioonidega, mis puudutavad vastastikust õigusabi,⁶⁹ väljaandmist⁷⁰ ning arestimist ja konfiskeerimist⁷¹.

Komisjon töötab selle nimel, et teha kindlaks praegused probleemid, mis liikmesriikidel on kolmandate riikidega, et ühendada diplomaatilised jõupingutused ja saavutada tulemuslikum koostöö, mis on kooskõlas ELi põhiõiguste standarditega. Lisaks uurib komisjon võimalust alustada läbirääkimisi konkreetsete **ELi väljaandmislepingute** sõlmimiseks, kui eeltingimused selliste lepingute sõlmimiseks on täidetud.

3.5. Koostöö ja toetamine

Alates ELi strateegiate vastuvõtmisest on komisjon, liikmesriigid ning ELi asutused ja organid korrapäraselt kohtunud, et luua poliitikakujundajate ja praktikute multidistsiplinaarne kogukond ning pidada korrapärast dialoogi. Komisjon jätkab kõigi sidusrühmadega koostööd organiseeritud kuritegevuse vastu võitlemise strateegia ja käesolevas teatises esitatud meetmete rakendamisel, et vahetada parimaid tavasid, hõlbustada teabevahetust ja operatiivkoostööd ning kaaluda tulevase vajadusi.

Lisaks on komisjon eraldanud rahalisi vahendeid organiseeritud kuritegevuse vastase võitluse toetamiseks ja näinud ette ELi sihtotstarbelise rahastamise aastateks 2023–2025. Komisjon korraldab **Sisejulgeolekufondi** raames mitu projektikonkurssi, sealhulgas korruptsiooni,

⁶⁸ <https://www.europol.europa.eu/media-press/newsroom/news/heat-rising-european-super-cartel-taken-down-in-six-countries>

⁶⁹ Euroopa Nõukogu vastastikuse õigusabi konventsioon (ETS nr 30), <https://rm.coe.int/16800656ce>

⁷⁰ Euroopa Nõukogu väljaandmise konventsioon (ETS nr 24), <https://rm.coe.int/1680064587>

⁷¹ Euroopa Nõukogu konventsioon rahapesu ning kriminaaltulu avastamise, arestimise ja konfiskeerimise ning terrorismi rahastamise kohta (CTS nr 198), <https://rm.coe.int/168008371>

digiuurimiste ja EMPACTi toetamise valdkonnas. **Enne 2023. aasta lõppu** kuulutab komisjon välja **organiseeritud kuritegevuse tõkestamist puudutava projektikonkursi, mille kogueelarve on 20 miljonit eurot.**

4. KOKKUVÕTE

Organiseeritud kuritegevuse ulatus, keerukus ja vägivaldsed tagajärjed on muutunud tõsiseks ohuks ELi julgeolekule. Kuritegelike võrgustike meetodite muutudes peaks ka EL oma lähenemist vastavalt kohandama: **meetmeid nende võrgustike lõhkumiseks tuleb kiiresti tõhustada.** Seepärast on käesolevas dokumendis esitatud peamised meetmed, mida on ELi tasandil vaja selleks, et tugevdada võitlust suure riskiga kuritegelike võrgustike ja ebaseadusliku uimastikaubandusega. Töö organiseeritud kuritegevust ja uimasteid käsitlevate ELi strateegiate täielikuks rakendamiseks peaks täiskiirusel edasi minema. Komisjon kohustub neid lisameetmeid rakendama 2024. ja 2025. aastal tihedas koostöös liikmesriikide ning ELi asutuste ja organitega.

Selleks et hoogustada riikide võetavaid meetmeid, samuti ELi ja rahvusvahelist koostööd organiseeritud kuritegevuse ja uimastikaubanduse tõkestamiseks ning kaitsta nende kuritegude ohvreid, on vaja ühiseid, kindlaid ja mõjusaid norme. **Komisjon kutsub Euroopa Parlamenti ja nõukogu üles võtma vara tagasivõitmise ja konfiskeerimise direktiivi, muudetud Prümi määruse, pangakontode registrite omavahelist ühendamist käsitlevad õigusnormid, kavandatud rahapesuvastaste õigusaktide paketi ning kriminaalõiguse abil korruptsiooni vastu võitlemist käsitleva kavandatud direktiivi vastu** parlamendi koosseisu ametiaja lõpuks. Komisjon kordab oma kindlat soovi teha selle eesmärgi saavutamiseks kaasseadusandjatega tihedat koostööd.

Organiseeritud kuritegevuse ja ebaseadusliku uimastikaubanduse vastane võitlus peab olema ELi ja selle liikmesriikide prioriteet. **Peame tegelema meid ähvardavate ohtudega üheskoos.** Seepärast teeb komisjon Euroopa Parlamendile ja nõukogule ettepaneku kiita täies ulatuses heaks käesolevas tegevuskavas esitatud prioriteedid ning keskmise ja pika kestusega meetmed.